



Ministarstvo  
rada i socijalnog  
staranja

PREDLOG

**AKCIONI PLAN ZA 2024. GODINU ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE ZA UNAPREĐENJE ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU U CRNOJ GORI  
2022-2027. GODINE, SA IZVJEŠTAJEM O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA ZA 2023. GODINU**

Podgorica, maj 2024. godine

Sadržaj:

❖ **AKCIONI PLAN UNAPREĐENJA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU ZA 2024.GODINU S IZVJEŠTAJEM O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA UNAPREĐENJA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU U CRNOJ GORI ZA 2023. GODINU**

- I. UVODNE NAPOMENE;
- II. STRUKTURA AKCIONOG PLANA;
- III. AKCIONI PLAN;
- IV. FINANSIJSKI OKVIR;
- V. LISTA SKRAĆENICA;

❖ **IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA ZA UNAPREĐENJE ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU U CRNOJ GORI ZA 2023. GODINU**

- I. UVODNI REZIME SA OSVRTOM NA NAJVAŽNIJA DOSTIGNUĆA I IZAZOVE KOJI SU OBILJEŽILI IZVJEŠTAJNI PERIOD REALIZACIJE AKCIONOG PLANA UNAPREĐENJA ZAŠTITE I ZDRAVLJANA RADU U CRNOJ GORI ZA 2023. GODINU;
- II. INFORMACIJA O NAPRETKU U POSTIZANJU OPERATIVNIH CILJEVA;
- III. TABELA O REALIZACIJI AKTIVNOSTI IZ AKCIONOG PLANA UNAPREĐENJA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU ZA 2023. GODINU;
- IV. PREPORUKE ZA DALJU IMPLEMENTACIJU STRATEŠKOG DOKUMENTA KROZ GODIŠNJE AKCIONE PLANOVE UNAPREĐENJA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU;

## ❖ AKCIONI PLAN UNAPREĐENJA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU ZA 2024.GODINU S IZVJEŠTAJEM O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA UNAPREĐENJA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU U CRNOJ GORI ZA 2023. GODINU

### I. UVODNE NAPOMENE

Strategija zaštite i zdravlja na radu zasniva se na činjenici da je zaštita na radu jedno od osnovnih prava zagarantovanih Ustavom Crne Gore, koje se obezbjeđuje i sprovodi primjenom savremenih tehničko-tehnoloških, organizacionih, zdravstvenih, socijalnih i drugih mjera i sredstava zaštite u skladu sa zakonom, drugim propisima, ratifikovanim i objavljenim međunarodnim ugovorima. Takođe, Ustavom Crne Gore zagarantovana je posebna zaštita na radu omladine, žena i invalida.

Zaštita i zdravlje na radu je djelatnost od javnog interesa koji se u oblasti zaštite i zdravlja na radu ostvaruje na način i pod uslovima propisanim Zakonom o zaštiti i zdravlju na radu.

Strategija za unapređenje zaštite i zdravlja na radu sveobuhvatno određuje situaciju zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori i definiše mjere koje treba preduzeti u pravcu razvoja ove oblasti. Strategijom su definisani ciljevi i aktivnosti, kao i mjere za unapređenje zaštite i zdravlja na radu. Navedena strategija treba da obezbijedi plan djelovanja u oblasti zaštite i zdravlja na radu, kroz međusektorske aktivnosti, koje vodi Ministarstvo rada i socijalnog staranja, u saradnji sa drugim institucijama koje se u određenim segmentima bave ovom oblašću u pravcu sprovođenja strateških ciljeva Evropske unije i Međunarodne organizacije rada u ovoj oblasti. Veoma važnu ulogu u oblasti zaštite i zdravlja na radu ima socijalni dijalog.

Za potrebe izrade Strategije za unapređenje zaštite i zdravlja na radu za period 2022-2027. godine, sa Akcionim planom implementacije za 2023/24. godinu, obrazovana je Međuresorska radna grupa sa zadatkom da pripremi tekst Nacrta Strategije za unapređenje zaštite i zdravlja na radu za period 2022-2027. godine, sa Akcionim planom implementacije za 2023. godinu, shodno Metodologiji razvijanja politika, izrada i praćenja sprovođenja strateških dokumenata. Koordinacija procesa monitoringa, izvještavanja i evaluacije biće u nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja - Direktorata za zaštitu i zdravlje na radu, koji je nadležan za kreiranje politike zaštite i zdravlja na radu.

Monitoring kao redovan tekući proces prikupljanja i analize podataka o postizanju ciljeva i rezultata u toku sprovođenja aktivnosti, vezan je za Akcioni plan i odnosi se na godišnje praćenje nivoa realizacije aktivnosti previđenih Akcionim planom.

Kao mjera za osiguranje adekvatnog praćenja i koordinaciju svih nosilaca aktivnosti uključenih u realizaciju navedene strategije i akcionih planova na godišnjem nivou, očekuje se da međuresorska radna grupa koja je obrazovana radi pripreme teksta Strategije, bude zadužena i za praćenje njenog sprovođenja.

Operativni ciljevi sadrže indikatore učinka sa pratećim vrijednostima, koje je potrebno ostvariti u narednom petogodišnjem periodu. Akcioni plan sadrži definisane relevantne mjere i aktivnosti, indikatore rezultata, nadležne institucije, predviđene rokove za realizaciju aktivnosti, kao i finansijski okvir za njegovu realizaciju. Važno je napomenuti da su budžetske potrebe u nekim slučajevima nijesu mogle biti predviđene.

## II. STRUKTURA AKCIONOG PLANA

Polazeći od strateškog cilja Strategije unapređenja zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori 2022-2027 godine, koji se odnosi na **Unapređenje zaštite i zdravlja na radu na svim nivoima djelovanja**, za čije ostvarenje je definiisano **pet operativnih cilja**, koja su u skladu sa smjericama nacionalne politike i strateškog okvira EU, i to:

- ✓ **Operativni cilj 1:** Unapređenje institucionalnog okvira;
- ✓ **Operativni cilj 2:** Obezbjedivanje pouzdanih podataka neophodnih za sektorsko djelovanje;
- ✓ **Operativni cilj 3:** Jačanje uloge nosilaca zaštite i zdravlja na radu;
- ✓ **Operativni cilj 4:** Uticaj COVID 19 na radni vijek;
- ✓ **Operativni cilj 5:** Promotivni okvir.

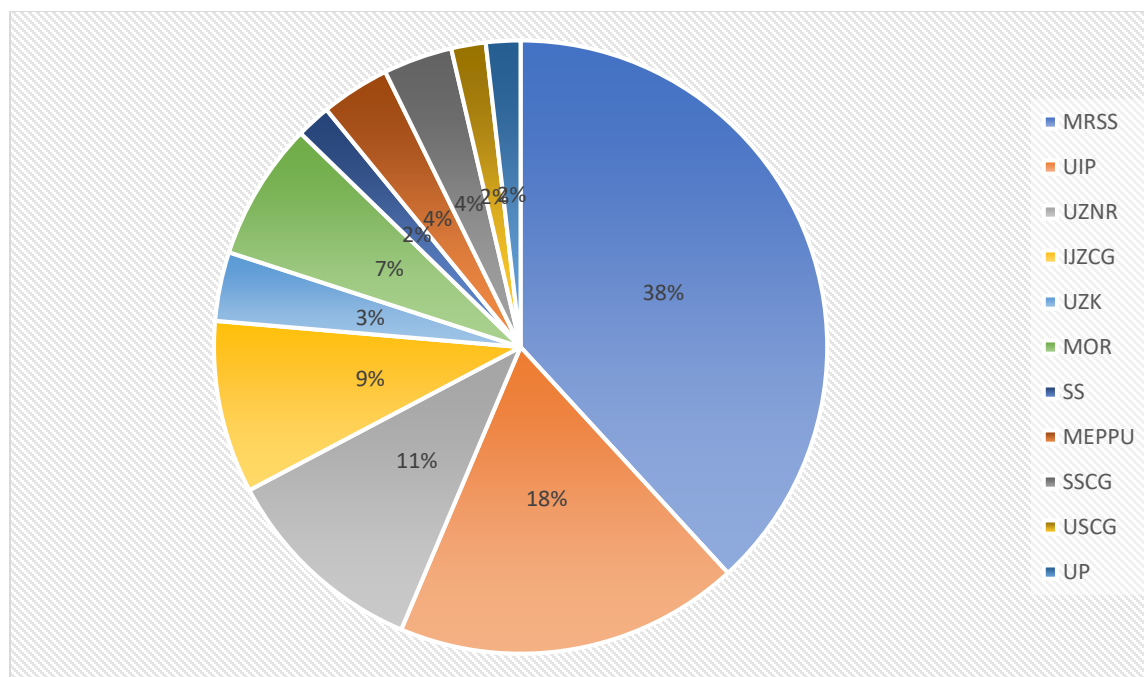
Aktivnosti predložene u okviru **Akcionog plana za sprovođenje strategije unapređenja zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori 2022-2027 za period 2023 godine**, imaju za cilj da prate smjernice Evropske komisije u dijelu implementacije politike zapošljavanja, a koje trebaju da unaprijede stanje na tržištu rada, i to:

- ✓ djelovanje na svim nivoima u procesu rada, koji bi obuhvatio humani, socijalni i ekonomski segment kao jednu cjelinu, sa krajnjim rezultatom obezbjeđivanja sigurnog i zdravog radnog mjesta za sve zaposlene;
- ✓ predviđanje promjena u novom svijetu rada prouzrokovanih zelenom, digitalnom i demografskom tranzicijom i upravljanje tim promjenama;
- ✓ poboljšanje prevencije povreda na radu i profesionalnih bolesti;
- ✓ povećanje pripravnosti za sve potencijalne buduće zdravstvene rizike;
- ✓ kreiranje novih modela vođenja javne politike Crne Gore u oblasti zaštite i zdravlja na radu;

✓ smanjenje broja povreda na radu.

Akcionim planom je definisano 25 aktivnosti. Od navedenog broja, za 4 aktivnosti je direktno zaduženo Ministarstvo rada i socijalnog staranja, za ostale aktivnosti pored MRSS su kao partneri ili nosioci predviđeni svi ključni stejholderi koji direkto ili indirektno utiču na stanje u sprovođenju mjera zaštiti i zdravlja na radu.

Prepoznate institucije koje će sprovođiti aktivnosti Akcionog plana 2024 su: Uprava za inspeksijske poslove, Uprava za ljudske resurse, Udruženje zaštite na radu; Institut za javno zdravlje; Institut za razvoj i istraživanje u oblasti zaštite na radu; Savez sindikata Crne Gore; Unija slobodnih sindikata Crne Gore; Unija poslodavaca Crne Gore; Socijalni savjet.



Sprovođenje planiranih aktivnosti u 2024. godini, trebaju da doprinesu: unapređenju stanja u oblasti zaštite i zdravlja na radu, koje se ogleda u smanjenu broja povreda na radu, boljoj ocjeni stepena društvenog razvoja koji za pozadinu ima socijalnu komponentu.

Zaštita i zdravlje na radu predstavlja multidisciplinarnu oblast, koja ima za cilj da kontinuirano unapređuje uslove rada i unapređenje znanja nosioca zaštite i zdravlja na radu kao osnov sigurnog i zdravog radnog mjesta.

Glavni nosioci zaštite i zdravlja na radu, stubovi na kojima počiva ovaj sistem jesu stručna lica za poslove zaštite i zdravlja na radu, koordinatori za zaštitu i zdravlje na radu u fazi izrade projekta, koordinatori za zaštitu i zdravlje na radu u fazi izvođenja radova, ovlašćene organizacije za obavljanje poslova zaštite i zdravlja na radu, kao i predstavnik zaposlenih za zaštitu i zdravlje na radu.

Za svaku pojedinačnu aktivnost navedena je institucija, koja će biti odgovorna za realizaciju. Zbog njihove prirode značajan broj aktivnosti zahtijeva realizaciju kroz saradnju dvije ili više institucija, pa je iz razloga preciznosti kao prva, navedena institucija koja koordinira aktivnost, ali su navedene i ostale čije je učešće neophodno ili doprinosi realizaciji i postizanju što boljih rezultata.

Akcionim planom za 2024.g. je i definisan okvirni iznos sredstava za realizaciju predviđenih aktivnosti. Osim sredstava koja će biti obezbijedena iz budžeta institucija i organizacija koji su nosioci, za jedan broj aktivnosti kao izvori finansiranja navedena su sredstva koja će biti obezbijedena iz drugih izvora finansiranja.

### III. AKCIONI PLAN

---

**AKCIONI PLAN**  
**ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE UNAPREĐENJA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU U CRNOJ GORI 2022-2027**  
**ZA PERIOD 2024 GODINE**

---

<b>STRATEŠKI CILJ I:</b>	<b>Unapređenje zaštite i zdravlja na radu na svim nivoima djelovanja</b>					
<b>Operativni cilj 1:</b>	<b>Unapređenje institucionalnog okvira</b>					
<b>Indikator učinka a)</b>	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta		Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta		
<b>Smanjenje broja povreda na radu</b>	811	<b>Smanjenje broja povreda na radu za 5%</b>		<b>Smanjenje broja povreda na radu za 15%</b>		
<b>Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1</b>	<b>Indikator rezultata</b>	<b>Nadležne institucije</b>	<b>Datum početka</b>	<b>Planirani datum završetka</b>	<b>Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti</b>	<b>Izvor finansiranja</b>

1.4.3. Informisanje državnih službenika/ca o pitanjima nadležnosti iz oblasti zaštite i zdravlja na radu	Broj informisanih državnih službenika/ca odnosno namještenika	ULJR I MRSS	I KVARTAL 2024	KONTINUIRANO	/	Za navedenu aktivnost nisu neophodna finansijska sredstva obzirom da će se koristiti znanje i iskustva u institucijama koji su nosioci aktivnosti. Takođe, za organizaciju ove aktivnosti, koristeće se prostorije nosilaca aktivnosti.
1.4.4. Informisanje zaposlenih u jedinicama lokalne samouprave o pitanjima nadležnosti iz oblasti zaštite i zdravlja na radu	Broj informisanih zaposlenih u jedinicama lokalne samouprave	ULJR I MRSS	I KVARTAL 2024	KONTINUIRANO	/	/ Za navedenu aktivnost nisu neophodna finansijska sredstva obzirom da će se koristiti znanje i iskustva u institucijama koji su nosioci aktivnosti. Takođe, za organizaciju ove aktivnosti, koristeće se prostorije nosilaca aktivnosti.
1.3. Jačanje uloge Socijalnog savjeta u oblasti zaštite i zdravlja na radu	Broj sastanaka/sjednica	Socijalni Savjet i MRSS	I KVARTAL 2024	KONTINUIRANO	/	Za navedenu aktivnost nisu neophodna finansijska sredstva obzirom da će se koristiti znanje i iskustva u institucijama koji su nosioci aktivnosti. Takođe, za organizaciju ove aktivnosti, koristeće se prostorije nosilaca aktivnosti./
1.4.2. Održavanje radionice na temu razuđenosti nadležnosti zznr	Broj učesnika/ca	MRSS, MZ, UIP, MUP, MO, MJU, MPNKS, MPŠV, MEPPU, MKI	III KVARTAL 2024	IV KVARTAL 2024	300,00 EURA	MRSS
1.5.3. Održavanje radionica u 10 osnovnih škola u Crnoj Gori	Broj obuhvaćenih učenika/ca	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, UIP, MRSS	II KVARTAL 2024	IV KVARTAL 2024	/	Za navedenu aktivnost nisu neophodna finansijska sredstva obzirom da će se koristiti znanje i iskustva u institucijama koji su nosioci aktivnosti. Takođe, za organizaciju ove aktivnosti, koristeće se prostorije nosilaca aktivnosti.
Aktivnost 1.1. Regionalni sastanak ključnih nosioca ZZNR	BROJ UČESNIKA I PREDSTAVNIKA DRUGIH ZEMALJA	MRSS	III KVARTAL	III KVARTAL	1.000,00 EURA	MRSS

Operativni cilj 2:

Obezbjeđivanje pouzdanih podataka neophodnih za sektorsko djelovanje

Indikator učinka a)

Početna vrijednost

Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta

Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta

Izrađen jedinstveni elektronski sistem prijava povreda na radu

0

1

1

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 2

Indikator rezultata

Nadležne institucije

Datum početka

Planirani datum završetka

Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti

Izvor finansiranja



2.2: Analiza uvođenja elektronskog prijavljivanja povreda na radu i izrada softvera u te svrhe	Studija izvodljivosti (sa predračunom) za uvođenje sistema elektronskog prijavljivanja povreda na radu	MOR, MRSS,MZD	II KVARTAL 2024	II KVARTAL 2025	11.271,00 EURA	MOR
2.2.1: <i>Prezentacija studije izvodljivosti</i>	Održan okrugli sto sa evidentiranim brojem učesnika/ca	MOR, Ministarstvo zdravlja, Uprava za inspeksijske poslove, Fond za zdravstveno osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje, Institut za javno zdravlje	I KVARTAL 2025	II KVARTAL 2025	U pitanju je podaktivnost u sklopu aktivnosti 2.2	MOR
2.3: <i>Izrada softvera za prijavu povreda na radu</i>	Urađen softver	MOR, Ministarstvo zdravlja, Uprava za inspeksijske poslove, Fond za zdravstveno osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje, Institut za javno zdravlje	II KVARTAL 2025	II KVARTAL 2025	U pitanju su finansijska sredstva koja se crpe iz aktivnosti 2.2	MOR

STRATEŠKI CILJ I:

Operativni cilj 3:

**Jačanje uloge nosilaca zaštite i zdravlja**

<b>Indikator učinka a)</b>	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta	Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta
<b>Obuke kreatora politike zaštite i zdravlja na radu</b>	<b>20 radionica</b>	<b>20 radionica</b>	<b>40 radionica</b>
<b>Indikator učinka b)</b>	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta	Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta
Obuke kreatora politike zaštite i zdravlja na radu	30	20	50

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
<b>3.1.2.1. Organizovanje dvodnevne radionice za predstavljanje Priručnika za lica koja se bave poslovima znr</b>	<b>Broj učesnika/ca radionice</b>	<b>MRSS, UIP, UZNR, SOCIJALNI PARTNERI,</b>	III KVARTAL 2024	IV KVARTAL 2024	3.000,00 EURA	MRSS
<b>3.1.2. Organizovanje obuke za pripremu kandidata/kinja koji polažu ispit</b>	<b>Boj obuka</b>	<b>MRSS, UIP I ULJR</b>	IV KVARTAL 2024	KONTINUIRANO	/	Za navedenu aktivnost nisu neophodna finansijka sredstva obzirom da će se koristiti znanje i iskustva u institucijama koji su nosioci aktivnosti. Takođe, za organizaciju ove aktivnosti, koristiće se prostorije nosilaca aktivnosti.
<b>3.3.5 Usvojiti godišnji plan nadzora nad radom Ovašćenih organizacija</b>	<b>Godišnji plan</b>	<b>MRSS</b>	I KVARTAL 2024	KONTINUIRANO	/	Za navedenu aktivnost nisu neophodna finansijka sredstva obzirom da će se koristiti znanje i iskustva u institucijama koji su nosioci aktivnosti. Takođe, za organizaciju ove aktivnosti, koristiće se prostorije nosilaca aktivnosti.
<b>3.2.2 Izrada priručnika za obavljanje poslova koordinatora/ka za zaštitu i zdravlje na radu u fazi izrade projekta i priručnika za obavljanje poslova koordinatora/ka za zaštitu i</b>	<b>Uraden priručnik</b>	<b>MRSS, UIP, MEPPU, UZNR, SOCIJALNI PARTNERI</b>	IV KVARTAL 2024	II KVARTAL 2025	/	Za navedenu aktivnost nisu neophodna finansijka sredstva obzirom da će se koristiti znanje i iskustva u institucijama koji su nosioci aktivnosti. Takođe, za organizaciju ove aktivnosti, koristiće se prostorije nosilaca aktivnosti.

<i>zdravlje na radu u fazi izvođenja radova</i>						
<b>Aktivnost 3.2.1: Jačanje uloge nosilaca koordinatora/ka za zaštitu i zdravlje na radu</b>	Urađena analiza potreba za obukom i program obuke, broj održanih radionica, broj učesnika/ca	SOCIEUEX	I KVARTAL 2024	IV KVARTAL 2024	/	SOCIEUX
<b>3.4. Edukativne aktivnosti u pravcu osnaživanja predstavnika zaposlenih za zznr i predstavnika sindikata</b>	Broj učesnik/ca, broj urađenih brošura, broj sprovedenih radionica, broj medijskih naslova,	SSCG	II KVARTAL 2024	IV KVARTAL 2024	4.430,00 EURA	MRSS
<b>3.1. Savjetovanje na temu unapređenje kvaliteta u sprovođenju ZZNR i uloga stručnih lica</b>	Broj učesnika/ca	UZNR, MRSS, UIP	II KVARTAL 2024	II KVARTAL 2024	5.000,00 eura	UZNR

Operativni cilj 5:		Promotivni okvir				
Indikator učinka a)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta		Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta		
Plan aktivnosti uključivanja javnosti o važnosti zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori i stepenu realizacije	0	1		1		
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 5	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
<b>5.2: Pripremiti plan aktivnosti uključivanja javnosti</b>	Plan aktivnosti	MRSS	II KVARTAL 2024	II KVARTAL 2024	0 EURA	MRSS
<b>5.3 Obilježavanje Svjetskog dana zaštite i zdravlja na radu</b>	Informisanje javnosti putem medija, zvaničnog sajta o društvenih mreža	MRSS, MZD	II KVARTAL 2024	II KVARTAL 2024	0 EURA	MRSS

<b>5.3.1 Organizovanje konferencije</b>	<b>Broj prisutnih</b>	<b>MRSS, UIP, MOR, UZNR, MZD</b>	II KVARTAL 2024	II KVARTAL 2023	3.000,00 EURA	TA projekat, uz uslov da se koristi visibility program AD IPA 2020
<b>5.5: Pripremiti plan aktivnosti za evropsku nedelju zaštite i zdravlja na radu</b>	<b>Broj aktivnosti</b>	<b>MRS, MJU, MZD, UZNR</b>	III KVARTAL	III KVARTAL 2024	/	Za navedenu aktivnost nisu neophodna finansijska sredstva obzirom da će se koristiti znanje i iskustva u institucijama koji su nosioci aktivnosti. Takođe, za organizaciju ove aktivnosti, koristiće se prostorije nosilaca aktivnosti.
<b>5.6 Konkurs za najbolju fotografiju na temu zaštite i zdravlja na radu – osnovne škole</b>	<b>Broj dobijenih fotografija</b>	<b>MRSS, MINISTARSTVO PROSVJETE</b>	IV KVARTAL 2024	IV KVARTAL 2024	1.000,00 EURA	MRSS
<b>5.7. Predavanje na temu opštih i specifičnih mjera prevencije krvlju prenosivih infekcija u okviru zdravstvenih ustanova</b>	<b>Broj zaposlenih koji će prisustvovati predavanjima</b>	<b>IJZCG</b>	II KVARTAL	II KVARTAL	/	IJZCG
<b>5.8. Predavanje na temu bezbjednog upravljanja hemikalijama</b>	<b>Broj zaposlenih koji će prisustvovati predavanjima</b>	<b>IJZCG</b>	IV KVARTAL	IV KVARTAL	/	IJZCG
<b>5.10. Predstavljanje preporuka za rad na visokim temperaturama</b>	<b>Televizijska gostovanja, radijska, broj objava u štampanim medijima</b>	<b>IJZCG MRS I UIP</b>	II KVARTAL	II KVARTAL	/	Za navedenu aktivnost nisu neophodna finansijska sredstva obzirom da će se koristiti znanje i iskustva u institucijama koji su nosioci aktivnosti. Takođe, za organizaciju ove aktivnosti, koristiće se prostorije nosilaca aktivnosti.
<b>5.11. Predstavljanje glavnih načela zaštite i zdravlja na radu za pristup EU, uključujući važnost mjerila za pristupanje Crne Gore EU.</b>	<b>Broj učesnika/ca</b>	<b>UIP, MRS, UZNR</b>	II KVARTAL	II KVARTAL	500,00 EURA	MRSS

#### Objašnjenje za OC4 (Covid19):

Nakon razmatranja hitnih procedura i smjernica EU za zaštitu i zdravlje na radu kako bi se omogućilo brzo primjenjivanje mjera u potencijalnim zdravstvenim krizama, naredni AP 2025 sadržaće aktivnosti vezano za ovaj OC. To bi, između ostalog, uključivalo odredbe za ažurirane procjene rizika, mehanizme za države članice da blagovremeno obavijeste Komisiju o tome pojava pretnji po zdravlje u različitim sektorima i na radnim mestima, kao i s tim povezani nacionalni planovi za zaštitu i zdravlje na radu.

#### IV. FINANSIJSKI OKVIR

Operativni cilj	Budžet CG	IPA	MOR	DONACIJE	OSTALO
1. Unapređenje institucionalnog okvira	1.300,00 eura	-	-	-	-
2. Obezbeđivanje pouzdanih podataka neophodnih za sektorsko djelovanje	-	-	11.271,00 eura	-	-
3. Jačanje uloge nosilaca zaštite i zdravlja naradu	7.430,00 eura	-	-	-	5.000,00 eura
4. Promotivni okvir	1.500,00	3.000 eura	-	-	-

## V. LISTA SKRAĆENICA:

1. MRSS - *Ministarstvo rada i socijalnog staranja*
2. UIP - *Uprava za inspekcijske poslove*
3. SS - *Socijalni savjet*
4. UZNR - *Udruženje zaštite na radu Crne Gore*
5. UZK – *Uprava za ljudske resurse*
6. IZJCG – *Institut za javno zdravlje*
7. SSCG - *Savez sindikata Crne Gore*
8. USSCG – *Unija slobodih sindikata Crne Gore*
9. UPCG – *Unija poslodavaca Crne Gore*
10. MOR – *Međunarodna organizacija rada*
11. ITI – *Institut za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu*

## ❖ IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA ZA UNAPREĐENJE ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU U CRNOJ GORI ZA 2023. GODINU

### I. UVODNI REZIME SA OSVRTOM NA NAJVAŽNIJA DOSTIGNUĆA I IZAZOVE KOJI SU OBILJEŽILI IZVJEŠTAJNI PERIOD REALIZACIJE AKCIONOG PLANA UNAPREĐENJA ZAŠTITE I ZDRAVLJANA RADU U CRNOJ GORI ZA 2023. GODINU

U skladu sa Srednjoročnim programom rada Vlade Crne Gore 2024-2027. godine, u okviru Prioriteta 3: Zdravi i obrazovani pojedinci kao temelj prosperitetnog i solidarnog društva, Cilj 18: Solidarno društvo za dostojanstven život i jednake šanse, tačka TD 209 Ministarstvo rada i socijalnog staranja je u obavezi da donese Godišnji izvještaj o sprovođenju Akcionog plana za unapređenje zaštite i zdravlja na radu za 2023. godinu i Akcioni plan Strategije za unapređenje zaštite i zdravlja na radu 2022. – 2027. za 2024. godinu.

Ova Strategija predstavlja kontinuitet pripreme strateških dokumenata iz oblasti zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori i treći je strateški dokument iz navedene oblasti (Strategija za unapređenje zdravlja zaposlenih i zaštite na radu u Crnoj Gori 2010. - 2014. i Strategije za unaprijeđenje zaštite i zdravlja na radu za period 2016. - 2020. godine, sa Akcionim planom implementacije).

Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana za 2023. godinu Strategije za unapređenje zaštite i zdravlja na radu 2022.-2027. predstavlja prvu godinu izvještavanja.

Strategija obuhvata sve društveno - ekonomske sfere, kako bi se ostvarila vizija onog što želimo da dostignemo - potpunu primjenu propisa, promjenu svijesti o važnosti primjene mjera zaštite i zdravlja na radu, društveno odgovorne kompanije i odgovorno društvo u cjelini.

U uvodnom rezimeu, biće predstavljeni konkretni operativni ciljevi i izazovi, kao i obrazloženje za nerealizovane aktivnosti koje nisu korespondirale datom vremenskom okviru. Uvid u trenutno stanje unapređenja zaštite i zdravlja na radu ogleda se kroz realizaciju postavljenih ciljeva i aktivnostima u okviru istih.

Ostvarivanje uslova rada u kojima se preduzimaju određene mjere i aktivnosti u cilju zaštite i zdravlja na radu treba da bud temelj javne politike kada je ova oblast u pitanju.

Pravo na dostojanstven rad jedno je od osnovnih prava svakog čoveka, jer jedino bezbjedan i zdrav rad, zdrava i bezbjedna radna sredina odnosno radna okolina, omogućavaju produktivan rad i život.

Strategijom za unapređenje zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori 2022-2027. godine, definisan je jedan strateški cilj: **Unapređenje zaštite i zdravlja na radu na svim nivoima djelovanja**, u okviru kojeg je prepoznato pet operativnih ciljeva.

Strategija za unapređenje zaštite i zdravlja na radu sveobuhvatno određuje situaciju zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori i definiše mjere koje treba preduzeti u pravcu razvoja ove oblasti.

U procesu sprovođenja ove javne politike, u njenom kreiranju i realizaciji, aktivno su bili uključeni pored donosioca odluka, i predstavnici socijalnih partnera i nevladinih organizacija, kao i svi ključni stejholderi koji su svojim aktivnim učešćem dali doprinos u realizaciji operativnih ciljeva.

### ➤ **Stepen realizacije**

Akcionim planom za unapređenja zaštite i zdravlja na radu za 2023. godinu, planirana je realizacija 21 aktivnosti u okviru 5 Operativnih ciljeva, koji su postavljeni Strategijom za unapređenje zaštite i zdravlja na radu 2022-2027, za šta je planirano ukupno 69.131.000,00 eura. Od toga iz Budžeta Crne Gore, 9.500,00 eura, 36.631,00 eura iz sredstava Međunarodne organizacije rada, 23.000 iz IPA fondova i EU donacija.





*Grafik 1: Stepen realizacije po aktivnostima*

**Stepen realizacije** ukupnih predviđenih godišnjih aktivnosti u toku 2023. godine je na nižem nivou od planiranih. **Od ukupnog broja aktivnosti 21 realizovane su 16 aktivnosti ili 76 %, djelimično realizovana je 1 aktivnost ili 5 %, dok je neraealizovano 4 aktivnosti ili 19 %.**

➤ **Realizacija aktivnosti po operativnim ciljevima:**

- ✓ Operativni cilj 1: Unapređenje institucionalnog okvira: planirano je 8 aktivnosti, od kojih su sve realizovane u roku u kojem su predviđene;
- ✓ Operativni cilj 2: Obezbeđivanje pouzdanih podataka neophodnih za sektorsko djelovanje: planirane su 3 aktivnosti i nisu realizovane;
- ✓ Operativni cilj 3: Jačanje uloge nosilaca zaštite i zdravlja na radu: planirano je 5 aktivnosti, od kojih su 4 realizovane, a 1 nije realizovana;
- ✓ Operativni cilj 4: Uticaj COVID19 na radni vijek: nije planirana nijedna aktivnost;
- ✓ Operativni cilj pet 5: Promotivni okvir: planirano je 5 aktivnosti, od kojih su 4 realizovane, a 1 nije realizovana.



*Grafik 2: Realizacija aktivnosti po operativnim ciljevima*

➤ **Realizaciji aktivnosti po institucijama:**

- ✓ **Ministarstvo rada i socijalnog staranja:** planirana 21 aktivnost, od kojih su 17 realizovane, a 4 nerealizovane;
- ✓ **Međunarodna organizacija rada:** planirano je 8 aktivnosti, od kojih su 5 realizovane, a 5 nerealizovane;
- ✓ **Uprava za ljudske resurse:** planirano je 7 aktivnosti, od kojih su 5 realizovane, a 3 nerealizovane;
- ✓ **Socijalni savjet:** planirana i realizovana 1 aktivnost;
- ✓ **Nevladina organizacija:** planirane i realizovane 2 aktivnosti;
- ✓ **Ministarstvo prosvjete:** planirana i realizovana 1 aktivnost.



*Grafik 3: Realizacija aktivnosti po institucijama*

➤ **Obrazloženje zašto se aktivnosti nisu realizovale**

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je u saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada sprovodila projekat pod nazivom “Unapređenje institucionalnog okvira”, u okviru kojeg su planirane tri komponente među kojima su: 1. Unapređenje institucionalnog okvira, 2. Jačanje uloge nosilaca zaštite i zdravlja na radu i 3. Uvođenje softvera za prijave povreda na radu.

Kroz operativni cilj 2: Obezbeđivanje pouzdanih podataka neophodnih za sektorsko djelovanje, planirane su 3 aktivnosti i to: Analiza uvođenja elektronskog prijavljivanja povreda na radu i izrada softvera u te svrhe, Presentacija studije izvodljivosti, kao i izrada softvera za prijavu povreda na radu.

Imajući u vidu da je oblast zaštite i zdravlja na radu razučena kroz nacionalno zakonodavstvo, i da je prijavljivanje povreda na radu, počev od Pravilnika o načinu i sadržini prijavljivanja povreda na radu, do krajnjeg korisnika osiguranja u nadležnosti velikog broja institucija, došlo je do zastoja po tom

pitanju, iz razloga pronalaženja najboljeg rješenja za umrežavanje institucija, čemu bi moralo prethoditi izmjena pojedinih zakonskih odredbi, kako bi se aktivnosti mogli sprovesti.

Jedan od najznačajnijih nedostataka kada je oblast zaštite i zdravlja u pitanju je nepostojanje preciznih i tačnih podataka, koji bi bili evidentirani, prikupljeni i sabrani u jednu centralnu jedinstvenu elektronsku bazu, i u koju bi imali uvid organi državne uprave nadležni za prikupljanje statističkih podataka povreda na radu.

Podaci na osnovu kojih bi imali tačan uvid u kojoj djelatnosti poslodavca se dešavaju povrede na radu, o uzroku povrede, prirodi povrede, povrijeđenom dijelu tijela, starosnoj dobi, i danu u sedmici, pružile bi mogućnost preciznijeg uvida u statističke podatke, i dale mogućnost boljeg sektorskog djelovanja kroz prevenciju.

Kada su u pitanju **najvažniji ostvareni rezultati i izazovi**, Ministarstvo rada i socijalnog staranja je kao ključni nosilac svih aktivnosti koji su dati kroz operativne ciljeve, dalo puni doprinos u realizaciju istih.

Kao jedan od najznačajnijih ostvarenih rezultata bilo je podizanje svijesti zaposlenih u javnom sektoru, kroz upoznavanje sa njihovim pravima obavezama i odgovornostima, kao i uključivanje zaposlenih u oblast zaštite i zdravlja na radu. Najveći broj aktivnosti koje je Ministarstvo rada i socijalnog staranja sprovodilo poteklih godina bilo je usmjereno na privatni sektor, zapostavljajući upravo organe državne uprave i jedinice lokalne samouprave.

“Strategija za unapređenje zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori 2016-2020” koju je sprovodilo ovo ministarstvo, bila je usmjerena na zakonodavni okvir i usaglašavanje sa svim relevantnim Direktivama EU, koje su za period od 4 godine bile implementirane u zakonodavstvo Crne Gore. U tom periodu je donešen Zakon o zaštiti i zdravlju na radu\*<sup>1</sup> veliki broj podzakonskih akata koji su donjeti na osnovu njega. Čitav tadašnji Akcioni plan, zavisio je od Ministarstva rada i socijalnog staranja, pri čemu je i procenat realizacije tadašnjeg Ap bio preko 90%.

Kada je u pitanju Ap za 2023. godinu Strategije za unapređenje zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori 2022-2027., kao jedan od glavnih izazova je bio upravo to što određeni broj aktivnosti nisu zavisile od Ministarstva rada i socijalnog staranja, već od ključnih partnera koji su bili nosioci zajedno sa ministarstvom, kao i izmjene određenih zakonskih odredbi koji nisu u nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja.

➤ **Realizovana u odnosu na nerealizovana sredstva**

---

<sup>1</sup> („Sl. List CG“, br. 34/14 i 44/18);

Skoro sva financijska sredstva opredijeljena za aktivnosti koje su kroz operativne ciljeve prepoznati su utrošeni u skladu sa planom realizacije.

Dvije aktivnosti u okviru **Operativnog cilja 1** koje su bile planirane da se financiraju preko IPA fondova i EU donacija kroz Poboľjšano kreiranje politike zasnovano na dokazima, prakse i implementacije i koordinacija u sektoru ESF. Ref. NEAR/TGD/2021/E A-RP/0177, nisu financirane od pomenutog izvora, međutim Ministarstvo rada i socijalnog staranja je aktivnosti realizovala u saradnji sa Upravom za ljudske resurse, kroz Program obuke za državne službenike/namještenike.

## II. INFORMACIJA O NAPREDKU U POSTIZANJU OPERATIVNIH CILJEVA

### ➤ *Opšti pregled*

Kako bi formirali buduće aktivnosti ali napravili presjek stanja, potrebno je uraditi analizu trenutnog stanja zaštite i zdravlja na radu, kako na nacionalnom tako i na globalnom nivou. Strateški cilj koji je ogleda u unapređenju zaštite i zdravlja na radu na svim nivoima djelovanja, koje prate indikatori koji se direktno vežu za broj povreda na radu, jeste mjerljiv, i segment statističkih podataka sa kojima raspolažemo je prikazan u nastavku.

Na nacionalnom nivou:

GODINA	UKUPNO	MUŠKO	ŽENSKO
2019	1.034	657	366
GODINA	UKUPNO	MUŠKO	ŽENSKO
2020	875	567	308
GODINA	UKUPNO	MUŠKO	ŽENSKO
2021	811	524	287

<b>GODINA</b>	<b>UKUPNO</b>	<b>MUŠKO</b>	<b>ŽENSKO</b>
<b>2022</b>	<b>947</b>	<b>616</b>	<b>331</b>
<b>GODINA</b>	<b>UKUPNO</b>	<b>MUŠKO</b>	<b>ŽENSKO</b>
<b>2023</b>	<b>1.065</b>	<b>671</b>	<b>394</b>

*Tabela 1. Broj smrtnih, teških i kolektivnih povreda na radu u periodu 2019–2023.<sup>2</sup>*

Predstavljeni podaci su evidencije koje se vode u okviru Ministarstva rada i socijalnog staranja, i isti su razvrstani po polu. Ovo su povrede za koje Ministarstvo rada i socijalnog staranja vodi evidenciju, dok se u Upravi za inspeksijske poslova vodi evidencija o smrtnim, teškim i kolektivnim povredama na radu koje se desavaju u Crnoj Gori.

	<b>2021</b>
<b>Smrtne povrede</b>	<b>2</b>
<b>Teške povrede</b>	<b>13</b>
<b>Kolektivne povrede</b>	<b>1</b>

<sup>2</sup> Izvor Ministarstvo rada i socijalnog staranja/godišnji izvještaj o radu

Tabela 2. Broj smrtnih, teških i kolektivnih povreda na radu 2021. godina<sup>3</sup>

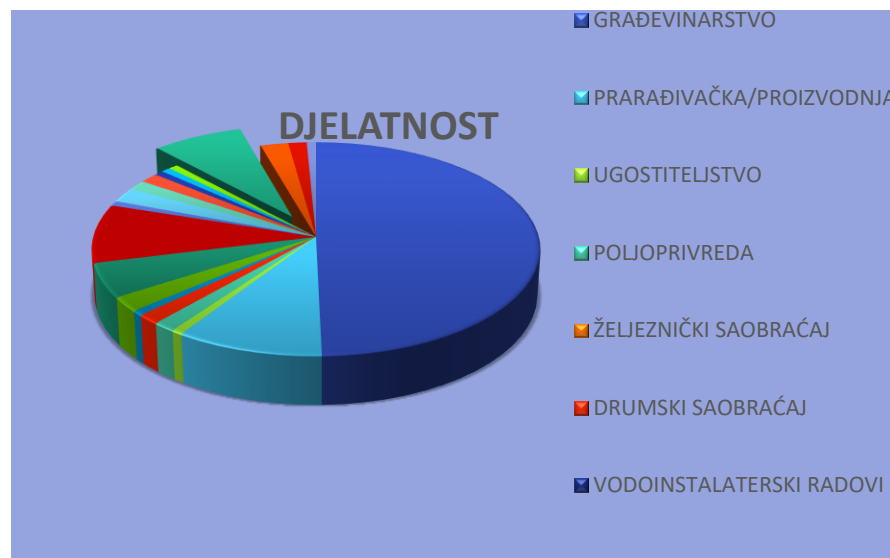


Tabela 3. Povrede na radu po djelatnostima<sup>4</sup>

Takođe, izvor ovih podataka jesu godišnji izvještaji Uprave za inspekcijske poslove, iz kojih zaključujemo da je oblast građevinarstva zaista najosjetljivija djelatnost i da je neophodno uložiti dodatne napore, kako bi implementacija mjera zaštite i zdravlja na radu u ovoj grani privrede bila na što većem nivou.

<sup>3</sup> Izvor Uprava za inspekcijske poslove Crne Gore/godišnji izvještaj o radu

<sup>4</sup> Izvor Uprava za inspekcijske poslove Crne Gore/godišnji izvještaj o radu

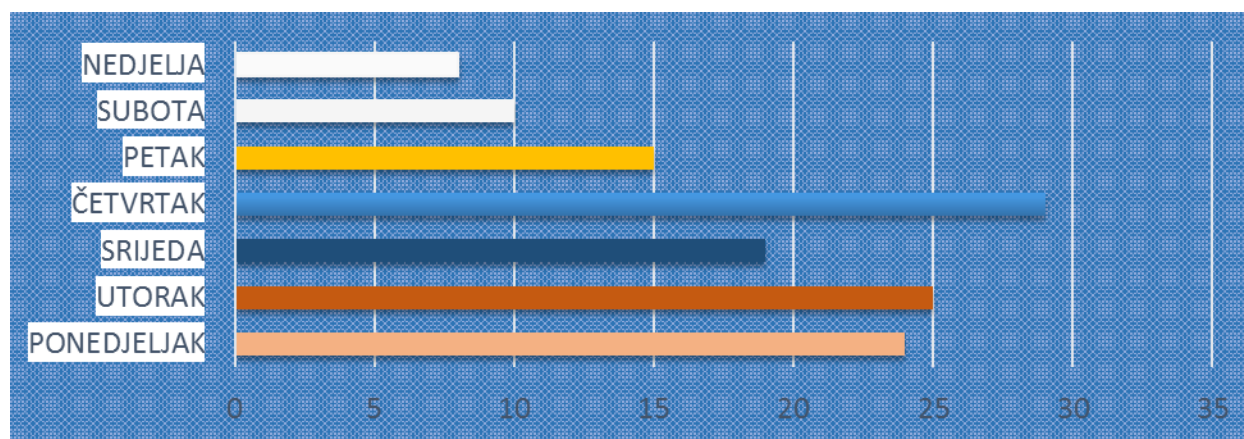
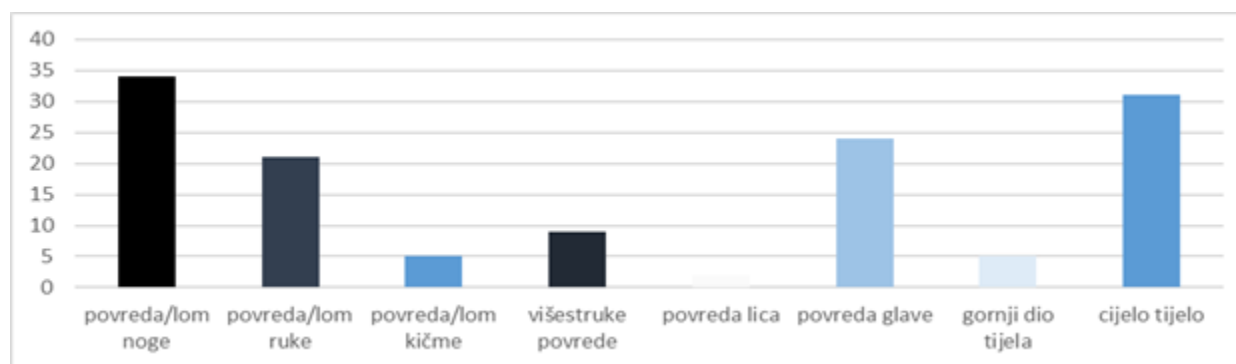


Tabela 4. Broj povreda na radu po danima u nedjelji<sup>5</sup>

Iz Tabele 4. Možemo zaključiti da se najveći broj povreda na radu, smrtnih, teških i kolektivnih, dešava u sredini sedmice, tačnije četvrtkom. Dok iz Tabele 5. vidimo da je povreda/lom noge najčešći ishod povrede na radu.



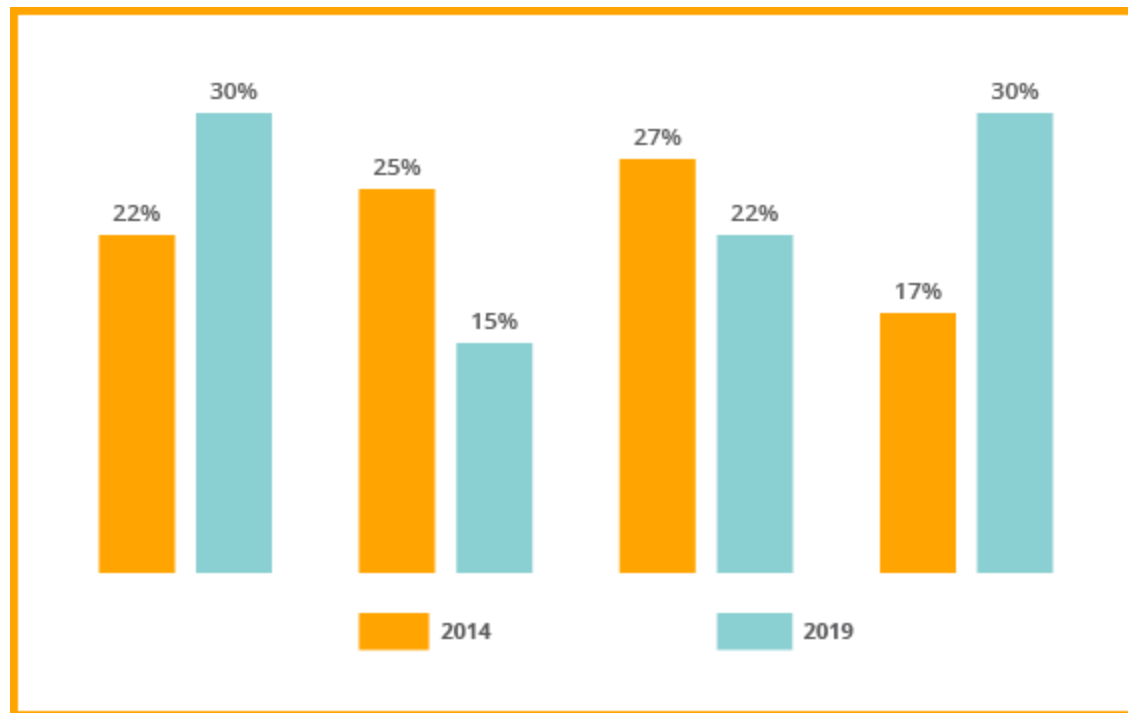
<sup>5</sup> Izvor Uprava za inspekcijske poslove Crne Gore/godišnji izvještaj o radu



Tabela 5. Broj povreda na radu po djelovima tijela<sup>6</sup>

Na globalnom nivou:

Savremeni trendovi i nova tehnološka dostignuća nose sa sobom izazove, kako tradicionalan način rada unaprijediti i učiniti ga što sigurnijim. U nastavku pregled statističkih podataka koji pozicioniraju zaštitu i zdravlja na radu na vrhu ljestve u strateškim i operativnim ciljevi zemalja EU.



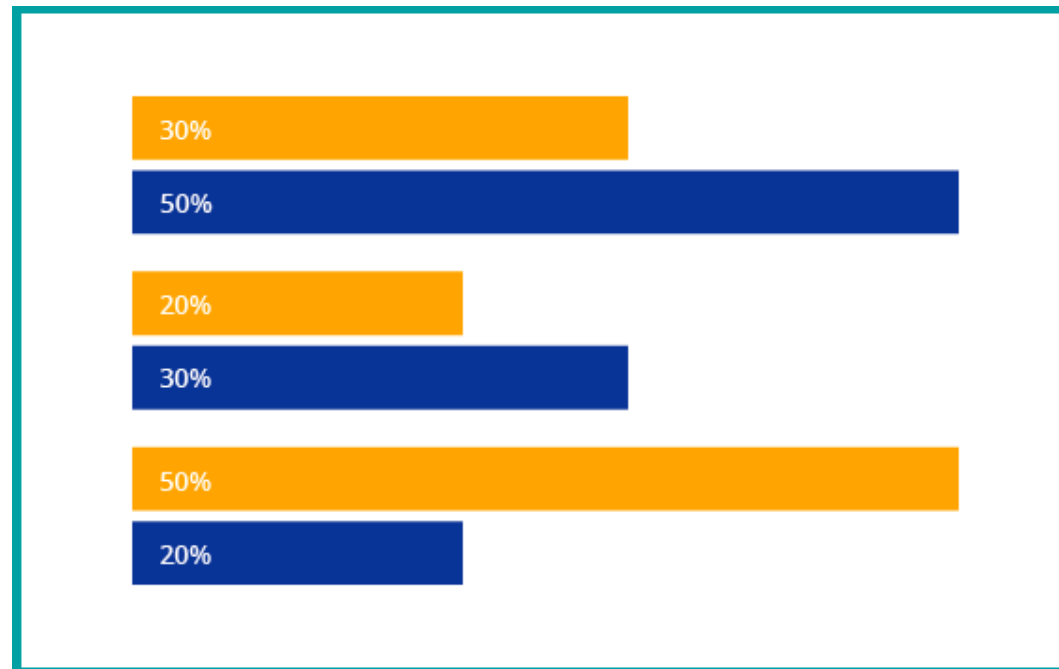
<sup>6</sup> Izvor Uprava za inspekcijske poslove Crne Gore/godišnji izvještaj o radu

Tabela 6. Istraživanje ESENER 2019<sup>7</sup>

Ovo evropsko istraživanja se veže za zaposlene koje su najbolje upućeni u temu zaštite i zdravlja na radu o novim rizicima i onima u nastajanju, i kako i na koji način upravljaju zdravstvenim i sigurnosnim rizicima na svom radnom mjestu, uz posebno isticanje psihosocijalnih rizika, tj. stresa povezanog s poslom, nasilja i uznemiravanja.

Tokom proljeća/ljeta 2019. godine, ispitano je ukupno 45 420 poslodavaca koja zapošljavaju barem pet zaposlenih i nalaze se u svim područjima djelatnosti u 33 obuhvaćene zemlje. Među njima se nalaze države članice EU-a, ali i Island, Sjeverna Makedonija, Norveška, Srbija, Švajcarska i Ujedinjena Kraljevina. Upitnik je najvećim dijelom jednak upitniku ESENER 2014, čime se omogućuju uporedne analize tokom vremena. Dodato je nekoliko novih pitanja o digitalizaciji, imenovanju predstavnika za zaštitu i zdravlje na radu, ali i kvalitetu vanjskih preventivnih mjera.

Istraživanje ESENER 2019 razvijeno je uz pomoć europskih vlada i socijalnih partnera, a cilj mu je pružiti potporu radnim mjestima širom Europe, boljim razumijevanjem njihovih potreba za podrškom i stručnim znanjem, kao i utvrđivanjem karika koji potiču ili ometaju određeno djelovanje.



<sup>7</sup> Istraživanja i statistički podaci o sigurnosti i zdravlju na radu | Safety and health at work EU-OSHA (europa.eu)

*Tabela 7. Istraživanje ESENER 2019<sup>8</sup>*

Terenski rad za drugo istraživanje ESENER spoveden je u ljeto i jesen 2020. godine. Ovo istraživanje pruža neprocjenjive pregledne podatka o tome kako se upravlja rizicima na radnim mjestima širom Europe, a posebno novim rizicima i rizicima u nastajanju.

Naglasak na novim rizicima i onima u nastajanju znači da su odgovori skrenuli pozornost na nedovoljno proučena i sve važnija područja zaštite i zdravlja na radu poput psihosocijalnih rizika, koji su sve važnije područje zanimanja na radnim mjestima u Europi.

Istraživanje iz 2020. još je detaljnije i opsežnije od prvog, pri čemu se veličina uzorka povećala za pola, a u tri su se zemlje dodatno povećali nacionalni uzorci. Istraživanje ESENER-2 po prvi je put obuhvatilo i mikropoduzeća koja imaju od 5 do 10 zaposlenih ali uključuju i poljoprivrednu djelatost. Pet novih zemalja – Albanija, Island, Sjeverna Makedonija, Crna Gora i Srbija – pridružilo se 31 zemlji uključenoj u istraživanje 2009.

Neke od obuhvaćenih tema jesu:

- mišićno-koštani poremećaji;
- organizacija upravljanja zaštite i zdravlja na radu;
- pristupi u pogledu saradnje zaposlenih u zaštiti i zdravlju na radu.

---

<sup>8</sup> Istraživanja i statistički podaci o sigurnosti i zdravlju na radu | Safety and health at work EU-OSHA (europa.eu)

Incidence rate of non-fatal accidents at work, EU, 2012–2021

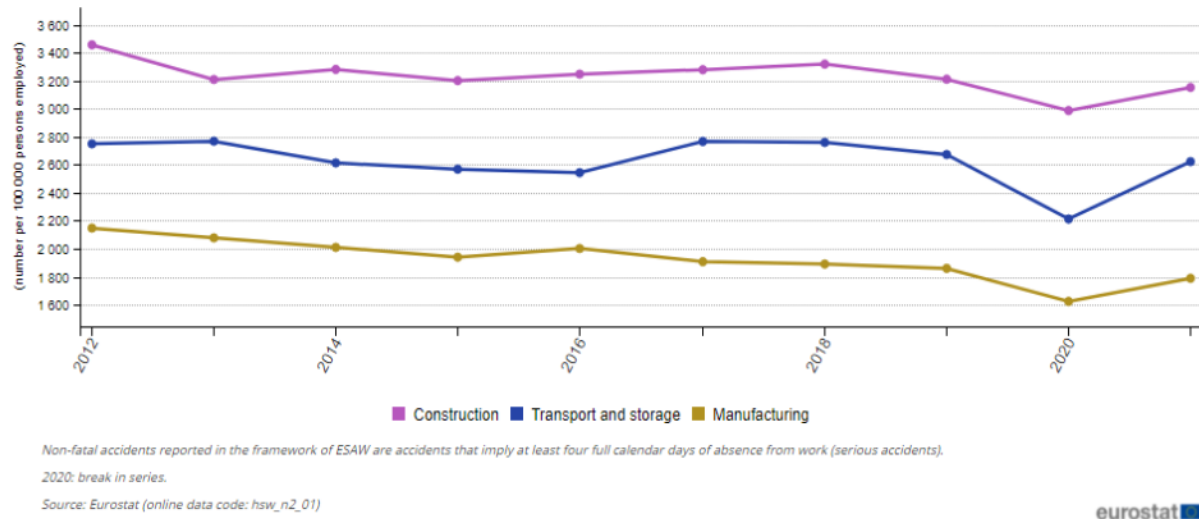
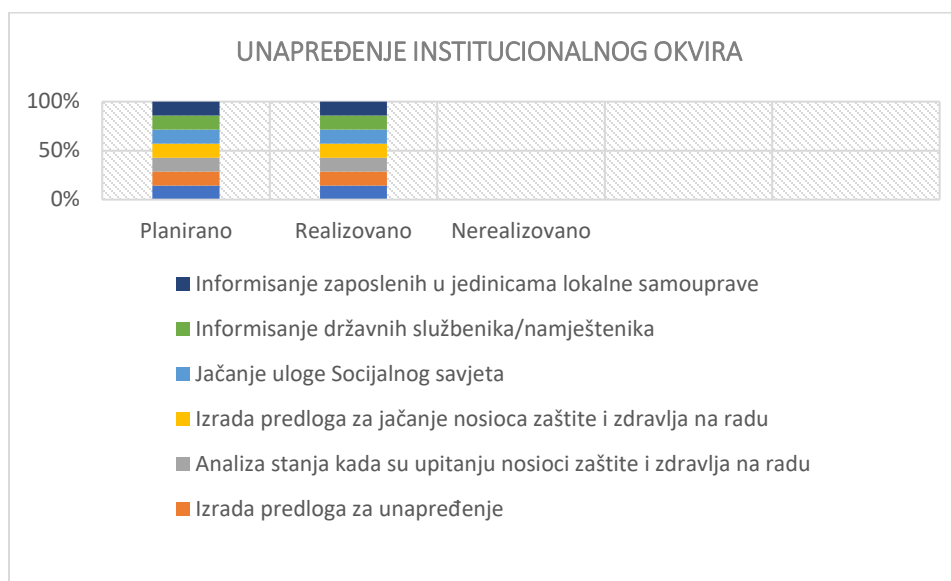


Tabela 8. Stopa incidencije nesreća na radu bez smrtnog ishoda eu (2012-2021)<sup>9</sup>

Ovaj članak predstavlja skup glavnih statističkih nalaza u vezi sa indikatorima koji se tiču povreda na radu bez i bez fatalnog ishoda u Evropskoj uniji (EU). Predstavljene statističke podatke prikupljeni su kao dio administrativnog prikupljanja podataka Evropske statistike o povredama na radu (ESAV). Ova tabela analizira ove statistike prema vrsti privredne delatnosti u kojoj se dešavaju povrede, fokusirajući se na odabrane delatnosti: poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo (NACE dio A); vađenje ruda i kamena (NACE dio B); proizvodnja (NACE dio C); građevinarstvo (NACE dio F); distributivni zanat (koji se sastoji od trgovine na veliko, malo i motornih vozila, NACE dio G); transport i skladištenje (NACE dio H); delatnost smeštaja i ishrane (dio I NACE); administrativne i pomoćne uslužne aktivnosti (NACE dio N); javna uprava i odbrana (NACE dio O); i aktivnosti ljudskog zdravlja i socijalnog rada (NACE dio K).

<sup>9</sup> [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Accidents\\_at\\_work\\_-\\_statistics\\_by\\_economic\\_activity](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Accidents_at_work_-_statistics_by_economic_activity)

## OPERATIVNI CILJ 1: *Unapređenje institucionalnog okvira*



*Grafik 4: Prikaz planiranih i ostvarenih aktivnosti za OC1*

Za unapređenje institucionalnog okvira, bilo je potrebno je uraditi *funkcionalnu analizu stanja iz oblasti zaštite i zdravlja na radu*, koja će podrazumijevati sveobuhvatnu procjenu trenutnog stanja u sistemu državne uprave i *analizu podzakonskih akata*, uz navođenje preporuka za njeno unapređenje i bolju funkcionalnost. Dosadašnja praksa je pokazala da postoje brojna preplitanja nadležnih institucija ovoj oblasti, i neprepoznavanje svojih nadležnosti u vršenju poslova uprave u ovoj oblasti. Preporuke koje bi obuhvatile reorganizaciju načina rada državne uprave u dijelu vršenja poslova uprave u oblasti zaštite i zdravlja na radu sa ciljem objedinjavanja u jedan Direktorat, Upravu ili Instituciju, bile bi od značaja za unapređenje institucionalnog okvira, a *revizija nadležnosti* pružila bi mnogo jasniju sliku koja bi olakšala sprovođenje javne politike Crne Gore.

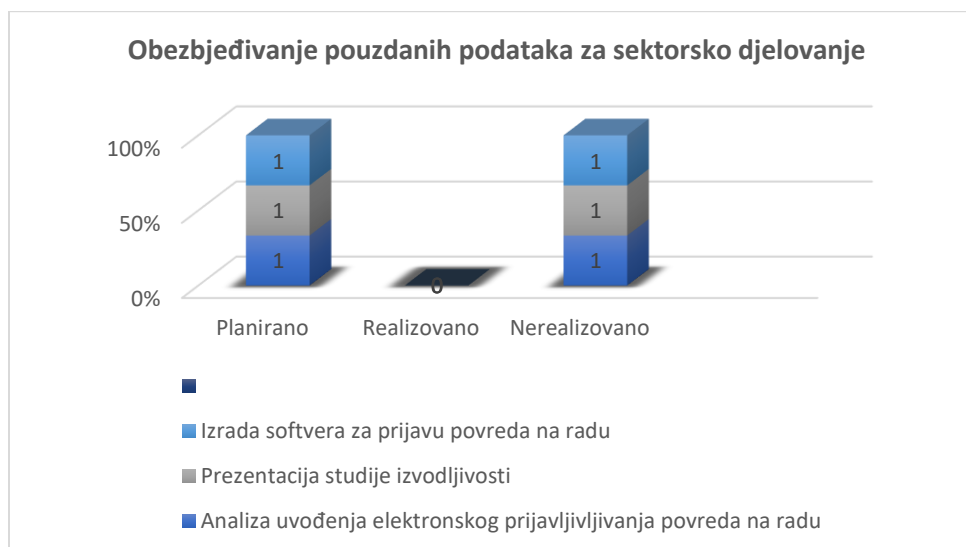
Ovaj cilj je definisao aktivnosti koje su se odnosile na analizu stanja institucionalnog okvira i analizu stanja kada su u pitanju nosioci zaštite i zdravlja na radu, kao i preporuke za dalje unapređenje. Takođe, definisana je i analiza institucionalnog okvira kao i izrada Prijedloga na koji način se mogu ojačati nosioci zaštite i zdravlja na radu kod poslodavca.

Iz Grafik 4. se može vidjeti da je dati predlog aktivnosti **realizovan na nivou od 100%**.

Ovo predstavlja jedan važan korak ka realizaciji krajnjeg cilja, iz razloga jer je kao **indikator učinka** u Strategiji za unapređenje zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori 2022.-2027. postavljeno **Formiranje jedinstvenog tijela koji će obuhvatiti najveći dio nadležnosti iz oblasti zaštite i zdravlja na radu**, i za koji je planiran da bude formiran u periodu od 2025. do 2027. godine.

Aktivnosti u narednim jednogodišnjim Akcionim planovima biće usmjereni ka ostvarivanju navedenog cilja, kako bi Crna Gora kao krajnji rezultat mogla imati jedinstveno tijelo u čijoj nadležnosti bi bio najveći broj nadležnosti kada je ova oblast u pitanju.

## **OPERATIVNI CILJ 2 : Jačanje uloge nosilaca zaštite i zdravlja na radu**



*Grafik 5: Prikaz planiranih i ostvarenih aktivnosti za OC2*

Dosadašnja praksa prijavljivanja povreda na radu je pokazala mnoge manjkavosti, kao što se prijavljivanje povreda na radu odvija popunjavanjem obrazaca u pisanoj formi na osnovu slobodno unešenog teksta što je u uslovima današnje napredne IT tehnologije neprihvatljivo, potom neprijavlivanje povreda na radu od strane poslodavaca, zakašnjelo prijavljivanje povrede na radu i do mjesec dana od dana kada se dogodila povreda na radu, pa čak i nepoznavanje poslodavaca o obavezi prijave povrede na radu.

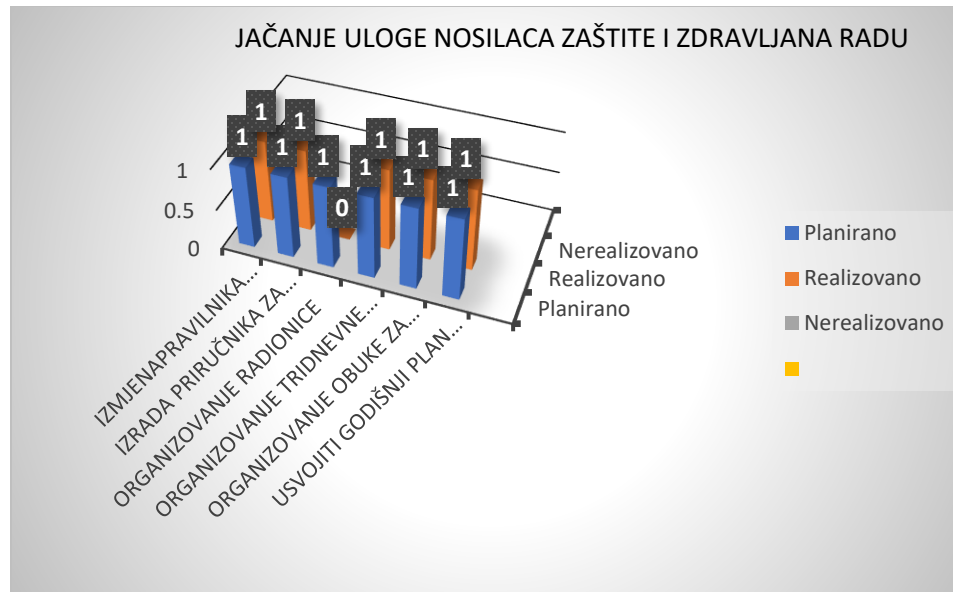
Uvođenje jedinstvenog softverskog rješenja u kojem bi se slivali svi podaci od trenutka nastanka povreda na radu do ostvarivanja prava osiguranika, bilo bi adekvatno rješenje za obezbjeđivanje pouzdanih podataka neophodnih za sektorsko djelovanje.

U skladu sa navedenim, operativnim ciljem 2 planirane su tri aktivnosti pomoću kojeg bi došli do rješenja kada je u pitanju **jedinstveni elektronski sistem prijava povreda na radu**, koji ujedno predstavlja i **indikator učinka** za ovaj operativni cilj.

Planirano je da Međunarodna organizacija rada angažuje eksperte iz navedene oblasti, i isti su uradili analizu, međutim zbog razuđenosti institucija i zakonodavnog okvira dalje aktivnosti po ovom pitanju nisu preduzete, planiraju da se preusmjere na Akcioni plan kada se steknu zakonski osnovi za isto.

Iz Grafik 5. se može vidjeti da je dati predlog aktivnosti **realizovan na nivou od 0%**.

### **OPERATIVNI CILJ 3: *Jačanje uloge nosilaca zaštite i zdravlja na radu***



*Grafik 6. Prikaz planiranih i ostvarenih aktivnosti za OC3*

Zaštita i zdravlje na radu predstavlja multidisciplinarnu oblast, koja ima za cilj da kontinuirano unapređuje uslove rada i unapređenje znanja nosioca zaštite i zdravlja na radu kao osnov sigurnog i zdravog radnog mjesta.

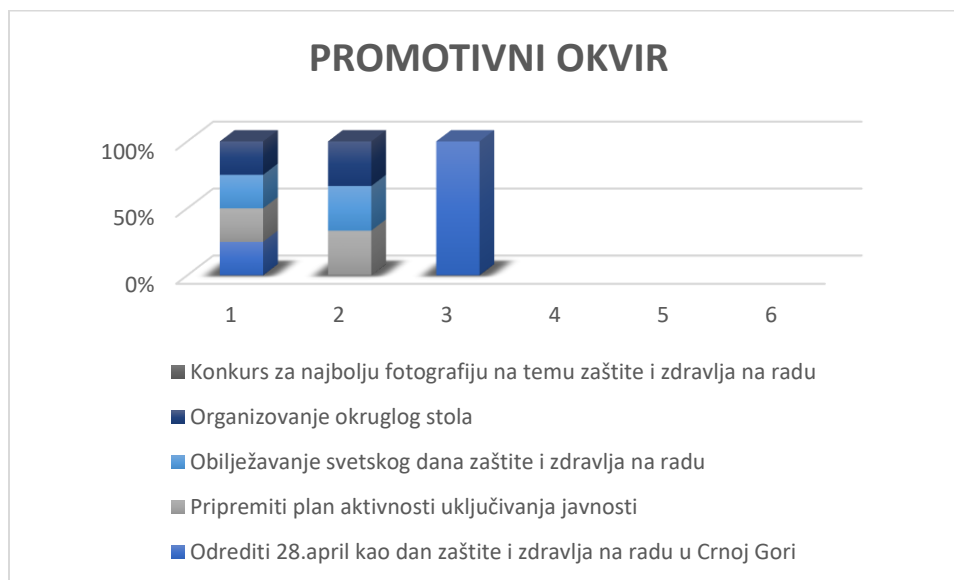
Glavni nosioci zaštite i zdravlja na radu, stubovi na kojima počiva ovaj sistem jesu stručna lica za poslove zaštite i zdravlja na radu, koordinatori za zaštitu i zdravlje na radu u fazi izrade projekta, koordinatori za zaštitu i zdravlje na radu u fazi izvođenja radova, ovlašćene organizacije za obavljanje poslova zaštite i zdravlja na radu, kao i predstavnik zaposlenih za zaštitu i zdravlje na radu.

U skladu sa navedenim, operativnim ciljem 3 planirane su 5 aktivnosti pomoću kojeg bi došli do rješenja kada su u **obuke za kreatore politike zaštite i zdravlja na radu u obuke za nosioce zaštite i zdravlja na radu**, koji ujedno predstavlja i **indikator učinka** za ovaj operativni cilj.

Iz Grafik 6. se može vidjeti da je dati predlog aktivnosti **realizovan na nivou od 83%**.



## OPERATIVNI CILJ 5: *Promotivni okvir*



*Grafik 7: Prikaz planiranih i ostvarenih aktivnosti za OC3*

Promotivne aktivnosti kao skup mjera kako bi se spriječile negativne posledice rada u radnoj sredini, odnosno radnoj okolini, ogledala se kroz preventivno djelovanje. Unazad godinama, posebna pažnja je bila posvećana podizanju svijesti svih aktera u procesu rada, i shodno tome neophodno je nastaviti u tom pravcu.

U skladu sa navedenim, operativnim ciljem 5 planirane su 5 aktivnosti pomoću kojeg bi došli do rješenja kada je uključivanje javnosti u pitanju, koji ujedno predstavlja i **indikator učinka** za ovaj operativni cilj.

Iz Grafik 7. se može vidjeti da je dati predlog aktivnosti **realizovan na nivou od 83%**.

III. TABELA O REALIZACIJI AKTIVNOSTI IZ AKCIONOG PLANA UNAPREĐENJA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU U CRNOJ GORI ZA 2023. GODINU

STRATEŠKI CILJ								
Unapređenje zaštite i zdravlja na svim nivoima djelovanja								
Operativni cilj 1 Unapređenje institucionalnog okvira								
Indikator učinka 1 Formiranje jedinstvenog tijela koji će obuhvatiti najveći dio nadležnosti iz zaštite i zdravlja na radu				Početna vrijednost 2022	Ciljna vrijednost 2025/2027	Ostvarena vrijednost 2023:		
				0	0	0		
Aktivnost	Indikator rezultata	Institucija	Rok	Status realizacije Indikatora rezultata	Planirana/u trošena sredstva	Nov rok i obrazloženje	Preporuka	
				AAA				

<b>1.1</b> <b>Analiza stanja instituci onalnog okvira</b>	Preporuke	MOR i MRS	II 2022 - I 2023	<b>REALIZOVANO</b>  <b>Realizovana analiza stanja</b>	Planirana sredstva MOR: 11,271 e  Utrošeno: 11, 271 e		
<b>1.1.1</b> <b>Izrada Prijedloga na koji način treba unaprijediti instituci onalni okvir</b>	Dokument od n 20-25 strana na crnogorskom i engleskom jeziku	MOR i MRS	II 2022 - I 2023	<b>Urađene preporuke</b>	Planirana i utrošena sredstva u okviru aktivnosti 1.1		
<b>1.2</b> <b>Analiza stanja kada su u pitanju nosioci zaštite i zdravlja na radu</b>	Preporuke	MOR i MRS	II 2022 - I 2023	<b>Realizovane preporuke</b>	Planirana sredstva MOR: 14.089e  Utrošeno: 14,089e		

kodposl odavaca u Crnoj Gori							
<b>1.2.1 Izrada Prijedlo ga na koji način semogu ojačati kapacite ti na radu kod posloda vaca</b>	Dokument od 20-25 strana na crnogorskom i engleskom jeziku	MOR i MRS	II kvart al 2022 – I kvart al 2023	<b>Realizovan dokument</b>	Planirana i utrošena sredstva u okviru aktivnosti 1.2		
<b>1.2.2 Prezenta cija analize na tripatitn om okruglo m stolu</b>	Održan okrugli sto sa evidentirano m brojem učesnika	MOR i MRS	III 2022 – II 2024	<b>Održan okrugli sto</b>  <b>Link u nastavku:</b> <a href="https://www.gov.me/clanak/odrzana-prezentacija-ekspertskih-analiza-iz-oblasti-zastite-i-zdravlja-na-radu">https://www.gov.me/clanak/odrzana-prezentacija-ekspertskih-analiza-iz-oblasti-zastite-i-zdravlja-na-radu</a>	Planirana i utrošena sredstva u okviru aktivnosti 1.2		

<b>1.3 Jačanje uloge socijalno g savjeta</b>	Broj održanih tematskih sjednica	MRS i Socijalni savjet	II 2023 - konti nuira no	<b>Održali 2 sastnaka sa sekretarkom Socijalnom savjeta</b>	Planirana sredstva: 0 e  Utrošeno: 0 e		
<b>1.4.3 Informis anje državnih službeni ka o pitanjim a iz zaštite i zdravlja na radu</b>	Broj informisanih državnih službenika/na mještenika	MRS i relevantna ministrarst va	I kvart al 2023 - konti nuira no	<b>Održane dvije obuke u Upravi za ljudske resurse za državne službenike i namještenike Ukupno 37</b>	Planirana sredstva IPA FONDOVI I EU DONACIJE: 8.000  Utrošeno: 0 e		
<b>1.4.4 Informis anje zapsolen ih u jedinica ma lokalne samoupr ave</b>	Broj informisanih nzaposlenih u jedinicama lokalne samouprave			<b>Održane dvije obuke u Upravi za ljudske resurse za državne službenike i namještenike Ukupno 37</b>			

**Operativni cilj 2**

## Obezbjedivanje pouzdanih podataka neophodnih za sektorsko djelovanje

Indikator učinka 1				Početna vrijednost 2022	Ciljna vrijednost 2025/2027	Ostvarena vrijednost 2023:	
Izrađen jedinstveni elektronski sistem za povrede na radu				0	1	0	
Aktivnost	Indikator rezultata	Institucija	Rok	Status realizacije Indikатора rezultata	Planirana/u trošena sredstva	Nov rok i obrazloženje	Preporuka
				AAA			
<b>2.2</b> <b>Analiza uvođenja elektronskog prijavljivanja povreda na radu i izrada softvera u te svrhe</b>	Studija izvodljivosti (sa predračunom) za uvođenje sistema elektronskog prijavljivanja povreda na radu	MOR i MRS	IV 2022 – II 2023	<b>Urađena djelimična analiza sistema institucija koje bi bile uključene u sprovođenje projekta, održana su 3 sastanka sa predstavnicama Ministarstva rada i socijalnog staranja, i jedan sastanak u Institutu za javno zdravlje. Sastancima su prisustvovali experti određeni od strane međunarodne organizacije rada</b>	Planirana sredstva MOR 11,271e. Utrošeno: 0e	Analizom je utvrđeno da trenutno ne može da se radi na izradi softvera, i u skladu sa tim, sredstva su vraćena. Izrada softvera biće predviđena i AP 2024	

<b>2.2.1 Prezentacija studije izvodljivosti</b>	Održan okrugli sto sa evidentiranim brojem učesnika	MOR, MRS, MZ, UIP, FZO	II 2023	<b>Objasnjeno u okviru 2.2</b>			
<b>2.3 Izrada softvera za prijavu povreda na radu</b>	Urađen softver	MOR, MRS, MZ, UIP, FZO, PIO, IJZ	IV 2022	<b>Objasnjeno u okviru 2.2</b>			

**Operativni cilj 3  
Jačanje uloge nosilaca zaštite i zdravlja na radu**

<b>Indikator učinka 1</b>	<b>Početna vrijednost 2022</b>	<b>Ciljna vrijednost 2025/2027</b>	<b>Ostvarena vrijednost 2023:</b>
<b>Obuke kreatora politike zaštite i zdravlja na radu</b>	0	2025-20 2027-40 Link u nastavku: <a href="https://www.gov.me/clanak/predstavnice-mrss-na-xiv-naucno-strucnoj-konferenciji-sa-medunarodnim-ucescem-fruska-gora">https://www.gov.me/clanak/predstavnice-mrss-na-xiv-naucno-strucnoj-konferenciji-sa-medunarodnim-ucescem-fruska-gora</a> <a href="https://www.gov.me/clanak/predstavnice-mrss-">https://www.gov.me/clanak/predstavnice-mrss-</a>	5

				<a href="https://www.gov.me/clanak/odrzana-vi-medunarodna-konferencija-o-regionalnoj-sardanji-quo-vadis-osh">ucestvovale-na-medunarodnoj-konferenciji-zastita-i-zdravlje-na-radu-bez</a> <a href="https://www.gov.me/clanak/odrzana-vi-medunarodna-konferencija-o-regionalnoj-sardanji-quo-vadis-osh">https://www.gov.me/clanak/odrzana-vi-medunarodna-konferencija-o-regionalnoj-sardanji-quo-vadis-osh</a>  <a href="https://www.gov.me/clanak/realizovana-prva-faza-projekta-u-oblasti-primjene-mjera-zastite-i-zdravlja-na-radu">https://www.gov.me/clanak/realizovana-prva-faza-projekta-u-oblasti-primjene-mjera-zastite-i-zdravlja-na-radu</a>					
<b>Indikator učinka 2</b>				<b>0</b>					<b>11</b>
<b>Obuke za nosioce zaštite i zdravlja na radu</b>									
<b>Aktivnost</b>	<b>Indikator rezultata</b>	<b>Institucija</b>	<b>Rok</b>	<b>Status realizacije Indikatora rezultata</b> AAA	<b>Planirana/utrošena sredstva</b>	<b>Nov rok i obrazloženje</b>	<b>Preporuka</b>		
<b>3.1.1</b> <b>Izmjena Pravilnika o polaganju stručnog ispita za</b>	Pravilnik o polaganju stručnog ispita za lica koja se bave poslovima zaštite i	MRS, UIP,NVO	II 2023 – IV 2023	<b>Urađen Pravilnik o polaganju stručnog ispita za lica koja se bave poslovima zaštite i zdravlja na radu ("Službeni list Crne Gore", br. 069/23 i 075/23)</b>	Planirana i utrošena sredstva MRS 0e				



lica koja se bave poslovima zaštite i zdravlja na radu	zdravlja na radu						
<b>3.1.2 Izrada Priručnika za polaganje stručnog ispita za lica koja se bave poslovima zaštite na radu</b>	Urađen Priručnik za polaganje	MRS,UIP,N VO	IV 2022-III 2023	<b>Urađen Priručnik o polaganju stručnog ispita za kandidate</b>  <b>Link u nastavku:</b> <a href="https://www.gov.me/clanak/odrzana-radionica-za-izradu-prirucnika-osh">https://www.gov.me/clanak/odrzana-radionica-za-izradu-prirucnika-osh</a>	Planirana sredstva 2.000e MRS  Utrošeno: 2.000 e		
<b>3.1.2.1 Organizovanje trodnevne radionice za predstavljanje</b>	Predstavljen Nacrt Priručnika	MRS	III 2022 – IV 2023	<b>Nije održana trodnevna radionica za predstavljanje Priručnika</b>	Planirana sredstva 3.000e MRS  Utrošeno: 0 e	III 3023 – IV 2023  Aktivnost preusmjerena na AP 2024	

Priručni ka							
<b>3.1.2. Organizovanje obuke za pripremu kandidata koji polažu stručni ispit</b>	Broj obuka	MRS, UIP, ULJR	IV 2023 - kontinuirano	Održane su dvije obuke u saradnji sa upravom za ljudske resurse. Takođe, predstavnice Direktorata za zaštitu i zdravlje na radi su organizovale „dane otvorenih vrata“ kada su svi zainteresovani kandidati za polaganje stručnog ispita mogli da dođu na konsultacije u vezi polaganja stručnog ispita.	Planirana i utrošena sredstva MRS 0e		
<b>3.3.5 Usvojiti godišnji plan nadzora nad radom Ovlašćenih organizacija</b>	Godišnji plan	MRS	I 2023 - kontinuirano	Urađen godišnji plan nadzora nad radom Ovlašćenih organizacija	Planirana i utrošena sredstva MRS 0e		
<b>Operativni cilj 5</b>							

Promotivni okvir							
Indikator učinka 1 Plan aktivnosti uključivanja javnosti o važnosti zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori i stepenu realizacije				Početna vrijednost 2022 0	Ciljna vrijednost 2025/2027 1	Ostvarena vrijednost 2023: 1	
Aktivnost	Indikator rezultata	Institucija	Rok	Status realizacije Indikatora rezultata AAA	Planirana/u trošena sredstva	Nov rok i obrazložen je	Preporuka
5.1 Određiti 28. april kao dan zaštite i zdravlja na radu	Donešena Odluka	MRS	I 2023	Nije realizovano	Planirana i utrošena sredstva MRS 0 e		Planirane su izmjene i dopune Zakona o zaštiti i zdravlju na radu, čime će se napraviti osnov u Zakonu za donošenje Odluke za 28.april
5.2 Pripremi ti plan aktivnos ti uključiv anja javnosti	Plan aktivnosti	MRS	I 2023- I 2023	Pripremljen Plan aktivnosti na nivou Direktorata, međutim još uvijek nije objavljen na zvaničnom sajtu Ministarstva rada i socijalnog staranja  Link u nastavku: <a href="https://www.gov.me/clanak/preporuke-za-rad-na-otvorenom-prostoru-pri-ekstremno-visokim-spoljnim-temperaturama-2">https://www.gov.me/clanak/preporuke-za-rad-na-otvorenom-prostoru-pri-ekstremno-visokim-spoljnim-temperaturama-2</a>	Planirana i utrošena sredstva MRS 0e		

<b>5.3 Obilježavanje Svjetskog dana zaštite i zdravlja na radu</b>	Informisanje javnosti putem medija, zvaničnog sajta, društvenih mreža	MRS	I 2023 – II 2023	<b>Objave na zvaničnom sajtu Ministarstva rada i socijalnog starana, društvene mreže, nastupi na televizijskim emisijama</b>  <b>Link u nastavku: <a href="https://www.gov.me/clanak/obiljezen-svjetski-dan-zastite-i-zdravlja-na-radu">https://www.gov.me/clanak/obiljezen-svjetski-dan-zastite-i-zdravlja-na-radu</a></b>	Planirana i utrošena sredstva MRS 0e		
<b>5.3.1 Organizovanje okruglog stola</b>	Broj prisutnih	MRS, MOR i UIP	I 2023 – II 2023	<b>Održana Konferencija za obilježavanje 28.aprila Dana zaštite i zdravlja na radu. Broj učesnika oko 80</b>	Planirana sredstva MOR i MR: 3.000 Utrošeno: 3.000 e		
<b>5.6 Konkurs za najbolju fotografiju na temu zaštite i zdravlja na radu</b>	Broj dobijenih fotografija	MRS i MP	IV 2023 – IV 2023	<b>Broj dobijenih fotografija iz svih osnovnih škola na nivou Crne Gore oko 300 fotografija.</b> <b>Link u nastavku: <a href="https://www.gov.me/clanak/odluka-o-izboru-najboljih-likovnih-radova">https://www.gov.me/clanak/odluka-o-izboru-najboljih-likovnih-radova</a></b>	Planirana sredstva MRS: 1.000 e Utrošeno: 1.000e		

#### **IV. PREPORUKE ZA DALJU IMPLEMENTACIJU STRATEŠKOG DOKUMENTA KROZ GODIŠNJE AKCIONE PLANOVE ZAPOŠLJAVANJA**

Stvaranje zdravog radnog okruženja nije samo zakonska obaveza, to je kritična komponenta u dugoročnom uspjehu svakog posla i poslodavca. Primjena mjera zaštite i zdravlja na radnom mjestu je stalan proces koji zahtijeva posvećenost svih činilaca društva.

Efikasna kultura rada je osnova sigurnog i zdravog radnog mjesta. To znači da svaki aspekt radnog okruženja, od menadžmenta do novozaposlenog, daje prednost zaštiti i zdravlju na radu iznad svega. Da bi njegovali ovu kulturu, poslodavci moraju da obezbijede da svi zaposleni razumiju važnost primjene mjera zaštite i zdravlja na radu i da su osposobljeni za bezbjedan i zdrav rad kako bi pratili bezbjednosne protokole. Redovni sastanci na kojima se razmatraju bezbjednosna pravila i razgovara o prevenciji mogu imati veliku ulogu u ovoj oblasti..

Redovne procjene rizika su ključne u identifikaciji potencijalnih opasnosti. Imenovanje stručnih lica za zaštitu i zdravlje na radu doprinosi većoj implementaciji i razumijevanju svih prava, obaveza i odgovornosti.

Osposobljavanje za bezbjedan i zdrav rad je od suštinskog značaja za sve zaposlene. Obuka treba da bude u toku i da se razvija sa novim bezbjednosnim protokolima i tehnologijama. Ergonomija igra značajnu ulogu u prevenciji povreda na radnom mjestu, posebno povreda usljed ponavljanih pokreta.

Realizacijom aktivnosti Akcionog plana 2024, bliži smo ostvarivanju strateškog cilja, koji kao krajnji rezultat ima smanjenje ukupnog broja povreda na radu.